

MAAILMAN POSTILIITON YLEISSOPIMUKSEN TOISEN LISÄPÖYTÄKIRJAN HY- VÄKSYMINEN

Maailman postiliiton (Universal Postal Union, UPU) *perussopimus* tehtiin Wienissä 10.7.1964. Perussopimus sisältää postiliiton perustavat määräykset. Perussopimuksen ohella Maailman postiliiton toinen keskeinen sopimus on Maailman postiliiton *yleissopimus*, jossa määritellään kansainvälisen postiliikenteen keskeiset säännöt. Yleissopimus uudistetaan neljän vuoden välein postiliiton kongressissa. Viimeisin, 26. kongressi järjestettiin Istanbulissa, Turkissa, 19.9.–7.10.2016. Syksyllä 2018 järjestettiin Maailman postiliiton historian toinen välikongressi Addis Abebassa, Etiopiassa, jossa tehtiin muutoksia muun muassa yleissopimukseen lisäpöytäkirjalla. Liiton historian kolmas välikongressi järjestettiin Genevessä syksyllä 2019. Perussopimuksen 15 artiklan mukaan välikongressi voidaan järjestää silloin, kun välikongressin järjestämistä puoltaa vähintään kaksikolmasosaa liiton jäsenmaista. Liiton jäsenistä yli kaksikolmasosaa (ml. Suomi) puolsi välikongressin järjestämistä ja välikongressi järjestettiin Genevessä, Sveitsissä 24.–26.9.2019. Liikenne- ja viestintäministeriön johtamaan Suomen delegaatioon osallistui edustajia Liikenne- ja viestintävirasto Traficomista sekä Posti Oy:stä ja Ahvenanmaan postista (Åland Post).

Vuonna 2016 Istanbulissa tehtyyn yleissopimukseen (SopS 57-59/2019) ja Addis Abeban välikongressissa muutettuun yleissopimukseen (SopS 91/2019) tehtiin Geneven välikongressissa pääsääntöisesti liiton jäsenmaita koskevaa päätöksäjärjestelmää koskevia muutoksia. Päätöksellä tarkoitetaan korvausta, jonka lähettävän maan nimetty operaattori on velkaa kohdemaan nimetylle operaattorille kustannuksista, joita kohdemaassa aiheutuu kirjepostilähetysten vastaanottamisesta. Välikongressissa ei neuvoteltu muutoksia Maailman postiliiton muihin sopimuksiin.

Maailman postiliiton perussopimuksen 25 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenmaiden edustajien tulee allekirjoittaa kongressissa laaditut liiton sopimukset. Suomi ei allekirjoittanut Geneven välikongressissa hyväksyttyä sopimusta, sillä välikongresseissa hyväksyttävät sopimukset tulevat allekirjoitettaviksi välittömästi neuvottelujen päättymisen jälkeen kongressissa. Suomen allekirjoitusvaltuutuksia ei olisi ehditty esitellä tasavallan presidentille ennen allekirjoittamiselle varatun ajan päättymistä.

Genevessä tehdyn yleissopimuksen toisella lisäpöytäkirjalla muutettiin Istanbulin kongressissa vuonna 2016 tehdyn yleissopimuksen 28, 29, 30, 31 ja 33 artiklaa. Suurin Geneven välikongressissa tehty muutos koskee jäsenmaiden nimeämien postioperaattorien perimiä päätöksuja. Välikongressissa neuvoteltiin sopimukseen muutos, jonka mukaan jäsenmaiden operaattorit saavat itse määrittää päätöksut isokokoisille ja tavaraa sisältäville kirjeille vuodesta 2021 lähtien. Tällaisilla kirjeillä tarkoitetaan lähetyksiä, jotka sisältävät dokumentteja ja kirjeitä, ja jotka saavat painaa maksimissaan kaksi kilogrammaa. Liiton sopimuksissa on myös määritelty isokokoisia ja tavaraa sisältävien kirjeiden kokorajoitukset. Lisäpöytäkirjan mukaan ao. päätöksut saavat olla korkeintaan 70 prosenttia kotimaan hinnoista ja hintoja saa korottaa lisäpöytäkirjassa määrättyjen vuosittaisten prosenttien verran vuosien 2021–2025 aikana.

Yleissopimuksen toisella lisäpöytäkirjalla tehdyillä muutoksilla on vaikutusta etenkin Maailman postiliiton operaattoreiksi nimetyille toimijoille. Manner-Suomessa Maailman postiliiton nimettynä operaattorina toimii Posti Oyj ja Ahvenanmaalla Åland Post. Muutosten myötä nimetyillä operaattoreilla on mahdollisuus periä suurempia korvauksia kansainvälisten isokokoisten ja tavaraa sisältävien kirjeiden lajittelusta ja jakelusta. Muutoksen taustalla on verkkokaupan suosion kasvu, mikä on näkynyt myös isokokoisten ja tavaraa sisältävien kirjeiden määrän kasvuna. Kasvu on osaltaan lisännyt operaattoreiden jakelukustannuksia, joita Maailman postiliiton sopimuksissa määrittelyt alhaiset päätemaksut eivät ole kaikilta osin kattaneet. Muutoksella pyritään kustannustehokkuuteen isokokoisten ja tavaraa sisältävien kirjeiden lajittelun ja jakelun osalta sekä edistämään kansainvälisen verkkokaupan reiluuutta. Kuluttajille muutokset saattavat näkyä maltillisina hinnan korotuksina etenkin Euroopan ja Yhdysvaltojen ulkopuolella sijaitsevista verkkokaupoista tilatessa.

Geneven välikongressissa tehdyt yleissopimuksen toisen lisäpöytäkirjan määräykset eivät sisällä sellaisia määräyksiä, jotka kuuluisivat lainsäädännön alaan tai jotka muutoin vaatisivat eduskunnan suostumuksen. Koska yleissopimuksen toisen lisäpöytäkirjan määräykset ovat myös yleiseltä merkitykseltään vähäisiä, ei niitä julkaista sopimussarjassa. Sopimusteksti tulee olemaan nähtävänä ja saatavissa Liikenne- ja viestintävirastossa, joka antaa siitä tietoja myös suomeksi ja ruotsiksi. Postipalvelut kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 20 kohdan nojalla. Ahvenanmaan maakuntapäivien on Ahvenanmaan itsehallintolain mukaisesti annettava suostumuksensa sopimuksen voimaasaattamiseen Ahvenanmaan maakunnassa, jotta sopimuksen määräykset tulisivat voimaan myös Ahvenanmaan maakunnassa. Ahvenanmaan maakuntapäivät on hyväksynyt yleissopimuksen toisen lisäpöytäkirjan voimaantulon maakunnassa 7.12.2020.

Tarkoituksena on, että Suomi tallettaa hyväksymiskirjansa Maailman postiliiton yleissopimuksen toiseen lisäpöytäkirjaan Maailman postiliiton perussopimuksen 25 ja 26 artiklan mukaisesti. Yleissopimuksen toinen lisäpöytäkirja tuli kansainvälisesti voimaan 1.1.2020. Suomi voimaansaattaa yleissopimuksen toisen lisäpöytäkirjan valtioneuvoston asetuksella.

Edellä olevan perusteella esitetään, että tasavallan presidentti hyväksyy Maailman postiliiton yleissopimuksen toisen lisäpöytäkirjan, joka on tehty Geneven välikongressissa 26.9.2019.